ECLI:LV:ZRT:2020:0611.11370016220.1.S

Lietas Nr. 11370016220
Lietas arhīva Nr. K73-1439-20/16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Aizkrauklē 2020.gada 11.jūnijā

Zemgales rajona tiesa,
tiesnese Inga Zālīte,
piedaloties prokurorei Sanitai Hščanovičai,
aizstāvei Kristīnei Groznei-Kļusovai,

atklātā tiesas sēdē iztiesāja krimināllietu, kurā pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas, 262.[1]panta otrās daļas, 312.panta otrās daļas apsūdzēts /pers. B/, personas /peronas kods/.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. B/, vadot transportlīdzekli, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus un tā rezultātā izraisīja cilvēka nāvi.

2020.gada 23.martā ap plkst.18.38 apdzīvotā vietā /adrese/ /pers. B/, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (tās noteiktā kārtībā atņemtas) vadīja viņam nepiederošo transportlīdzekli */TL marka/*, reģistrācijas numurs /reģistrācijas Nr./ (turpmāk - */TL marka/*), ar braukšanas ātrumu vismaz 103 km/h, ko, tuvojoties ēkai /adrese/, kāpināja vismaz līdz 166 km/h. Pretī ēkai/adrese/, /pers. B/, pārkāpjot Ceļu satiksmes likuma 19.panta pirmo daļu un trešo daļu, 28.panta pirmās daļas 4. punktu un Ceļu satiksmes noteikumu 99., 102., 107., 295.punktu, neievērojot ceļa zīmes "Maksimālā ātruma ierobežojums" "40 km/h" prasības, ievērojami pārsniedza atļauto braukšanas ātrumu, nerīkojās tā, lai neradītu satiksmei bīstamas vai satiksmi traucējošas situācijas un nenodarītu zaudējumus, pirms apdzīšanas manevra uzsākšanas nepārliecinājās par to, ka apdzīšanas laikā netiks traucēti pretim braucošie transportlīdzekļi un pēc apdzīšanas viņš varēs atgriezties iepriekšējā braukšanas joslā (brauktuves pusē), netraucējot apdzenamo transportlīdzekli, uzsāka viņam priekšā braucošā transportlīdzekļa apdzīšanas manevru, neatļauti šķērsoja horizontālo apzīmējumu Nr.920 (nepārtrauktu līniju), iebrauca pretējā braukšanas joslā, kur izraisīja sadursmi ar pa pretējo braukšanas joslu (Aizkraukles virzienā) braucošo transportlīdzekli/TL marka/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas Nr./(turpmāk - */reģistrācijas Nr./*), kuru vadīja /pers. C/, proti, automašīna */TL marka/* ar kreiso priekšējo daļu kontaktēja ar automobiļa */TL marka/* kreiso priekšējo daļu. Pēc sadursmes ar automašīnu/TL marka/ automašīna /TL marka/ atrodoties pretējā braukšanas joslā, turpināja kustību uz priekšu, griežoties pretēji pulksteņrādītāja virzienam un ar labajiem sāniem un ar pakaļējo labo stūri kontaktēja ar /pers. D/ vadītā transportlīdzekļa - automašīnas */TL marka/*, reģistrācijas numurs /reģistrācijas Nr./(turpmāk -/TL marka/, kreisajiem aizmugurējiem sāniem. Šīs sadursmes rezultātā automašīna/TL marka/ ieguva tendenci griezties pulksteņrādītāja virzienā ar kreiso priekšējo stūri kontaktēja ar nožogojumu/sienu, kas atradās kreisajā pusē, skatoties automašīnas /TL marka/braukšanas virzienā. Atsitoties pret nožogojumu/sienu, automašīna /TL marka/ griežoties pulksteņrādītāja virzienā, ar labo priekšējo daļu kontaktēja ar automašīnas /TL marka/kreiso priekšējo daļu. /pers. B/ izdarīto Ceļu satiksmes likuma un Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanas rezultātā /pers. C/ guva smagus miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai un ir tiešā cēloniskā saistībā ar /pers. C/ nāves iestāšanos, kas izpaudās:

1. galvas apvidū – zemādas asinsizplūdums uz sejas, multipli sejas kaula lūzumi pēc *Le Fort II* tipa ar saasiņojumu apkārtējos mīkstos audos;

2. krūšu kurvja un vēdera apvidū – krūškaula lūzums 2.ribstarpā, krūškurvja kreisās puses no 3.-9. netieši ribu lūzumi pa priekšējo paduses līniju, kreisās puses no 5.- 10. tieši ribu lūzumi pa lāpstiņas leņķa līniju, labās puses no 3.-10. netieši ribu lūzumi pa slīpu no atslēgas kaula uz priekšējo paduses līnijām, abu plaušu sasitumi, plašs liesas audu plīsums (klīniski), tievo zarnu (tukšas un līkās) plīsumi, aknu apvalka un audu plīsums, saasiņojumi zem aizkuņģa dziedzera saistaudu apvalka un abu nieru tauku apvalkos;

3. iegurņa un ekstremitāšu apvidū – sistas ādas mīksto audu brūces kreisā kājā un kreisā rokā, zemādas asinsizplūdumi un ādas nobrāzumi uz abām kājām un rokām (vairāk kā pusē), kreisās puses krustu zarnu kaula savienojuma nobīdveida plīsums un labās puses kaunuma kaula abu zaru nobīdveida lūzumi ar plašiem saasinājumiem iegurņa mīkstos audos ap tiem.

Ar šādu rīcību /pers. B/ pārkāpa Ceļu satiksmes likuma:

- 19.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka ceļu satiksmes dalībniekiem ir jāizpilda šā likuma, Ceļu satiksmes noteikumu un citu normatīvo aktu prasības, kas nosaka ceļu satiksmes dalībnieku pienākumus; jāizpilda policijas darbinieku un to personu norādījumi, kuras pilnvarotas regulēt satiksmi, kā arī jāievēro luksoforu signālu, ceļa zīmju un ceļa apzīmējumu prasības;

- 19.panta trešo daļu, kas nosaka, ka ceļu satiksmes dalībniekiem un citām personām jārīkojas tā, lai neradītu satiksmei bīstamas vai satiksmi traucējošas situācijas un nenodarītu zaudējumus;

- 28.panta pirmās daļas 4.punktu, kas nosaka, ka aizliegts vadīt transportlīdzekli, ja vadītājam nav atbilstošas kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesību.

Ministru kabineta 2015. gada 2.jūnija noteikumu Nr.279 "Ceļu satiksmes noteikumi":

- 99.punktu, kas nosaka, ka transportlīdzekļa vadītājam jābrauc ar ātrumu, kas nepārsniedz noteiktos ierobežojumus, ņemot vērā ceļu satiksmes intensitāti, transportlīdzekļa un kravas īpatnības un stāvokli, kā arī ceļa un meteoroloģiskos apstākļus (īpaši redzamību braukšanas virzienā);

- 102.punktu, kas nosaka, ka ceļa posmos, kur uzstādītas attiecīgas ceļa zīmes, transportlīdzekļi, ievērojot šo noteikumu 99. punktā minētos nosacījumus, drīkst braukt ar ātrumu, kas nepārsniedz ceļa zīmē norādīto ātrumu;

- 107.punktu, kas nosaka, ka pirms apdzīšanas sākuma transportlīdzekļa vadītājam jāpārliecinās par to, vai neviens aiz viņa braucošo transportlīdzekļu vadītājs, kuram viņš varētu traucēt, nav sācis apdzīšanu; pa to pašu joslu priekšā braucošā transportlīdzekļa - vadītājs nerāda kreisā pagrieziena signālu; apdzīšanas laikā netiks traucēti pretim braucošie transportlīdzekļi; pēc apdzīšanas viņš varēs atgriezties iepriekšējā braukšanas joslā (brauktuves pusē), netraucējot apdzenamo transportlīdzekli;

- 295.punktu, kas nosaka 920. un 921. ceļa apzīmējuma līnijas šķērsot aizliegts, izņemot 920. ceļa apzīmējuma līniju gadījumos, kad tā lietota, lai apzīmētu stāvvietas robežas, vai sadala pretējos virzienos braucošu transportlīdzekļu plūsmas, lai atgrieztos savā braukšanas virziena pusē.

Šādos apstākļos /pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

[2] /pers. B/, būdams transportlīdzekļa vadītājs, kas izraisījis ceļu satiksmes negadījumu, kura rezultātā iestājušās Krimināllikuma 260. panta otrajā daļā norādītās sekas, atteicās no medicīniskās pārbaudes alkohola koncentrācijas noteikšanai asinīs un narkotisko, psihotropo vai citu apreibinošu vielu ietekmes pārbaudes šādos apstākļos.

2020.gada 23.martā ap plkst.18.38 /pers. B/ apdzīvotā vietā /adres/ bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (tās noteiktā kārtībā atņemtas) vadīja viņam nepiederošo transportlīdzekli - automašīnu */TL marka/*, reģistrācijas numurus /reģistrācijas Nr./ un pret ēku /adrese/ izraisīja ceļu satiksmes negadījumu, kā rezultātā mira cilvēks. Pēc ceļu satiksmes negadījuma, 2020. gada 23. martā ap plkst.20.40 /pers. B/ tika nogādāts SIA "Aizkraukles slimnīca" Aizkraukles medicīnas centra telpās, Aizkrauklē, Bērzu ielā 6, lai veiktu medicīnisko pārbaudi alkohola koncentrācijas noteikšanai asinīs, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes noteikšanai. /pers. B/ no medicīniskās pārbaudes alkohola koncentrācijas noteikšanai asinīs un narkotisko, psihotropo vai citu apreibinošu vielu ietekmes pārbaudes atteicās.

Šādos apstākļos /pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 262.[1] panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

[3] /pers. B/ izvairījās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 24.oktobra spriedumu /pers. B/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz četriem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem. Spriedums stājies likumīgā spēkā 2019.gada 14.martā.

/pers. B/, izvairoties no norādītā tiesas piespriestā papildsoda - transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas izciešanas, 2020. gada 23. martā ap plkst. 18.38 apdzīvotā vietā /adrese/vadīja viņam nepiederošo transportlīdzekli - automašīnu */TL marka/*, reģistrācijas numurus /reģistrācijas Nr./

Šādos apstākļos /pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Motīvu daļa

[4] Tiesas izmeklēšanā apsūdzētais /pers. B/ sevi par vainīgu noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā atzina pilnībā, neapstrīdēja noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas faktiskos apstākļus un juridisko kvalifikāciju, izteica lūgumu neveikt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā daļā par vainīgumu. Apsūdzētais neatzina cietušās /pers. E/ pieteikto mantiskā kaitējuma kompensāciju 980,82 EUR apmērā un morālā kaitējuma kompensāciju 100 000 EUR apmērā. Lūdza veikt pierādījumu pārbaudi daļā par cietušās pieteiktajām kaitējuma kompensācijām.

[4.1] Aizstāve pievienojās sava aizstāvamā viedoklim un norādīja, ka nav nepieciešams veikt pierādījumu pārbadi daļā par apsūdzētā /pers. B/ vainīgumu, bet ir nepieciešams veikt pierādījumu pārbaudi daļā par kaitējuma kompensācijām.

[4.2] Prokurore izteica viedokli, ka lietā nav nepieciešams veikt pierādījumu pārbaudi daļā par apsūdzēto vainīgumu, bet ir jāveic pierādījumu pārbaude daļā par cietušās pieteiktajām kaitējuma kompensācijām.

[4.3] Cietusī /pers. E/ pievienojās prokurores viedoklim, lūdza veikt pierādījumu pārbaudi daļā par kaitējuma kompensācijām.

[4.4.] Tiesa, ievērojot apsūdzētā, aizstāves, cietušās un prokurores izteiktos viedokļus par pierādījumu pārbaudes veikšanas nepieciešamību tiesas izmeklēšanā, nolēma saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmo un otro daļu neveikt pierādījumu pārbaudi lietā daļā par apsūdzētā /pers. B/ vainīgumu, jo apsūdzētais savu vainu viņam celtajā apsūdzībā atzīst pilnībā, piekrīt pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai tiesas izmeklēšanā šajā daļā, pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas sekas apsūdzētajam tiesas sēdē izskaidrotas, tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav radušās šaubas par apsūdzētā vainīgumu un noziedzīgo nodarījumu juridisko kvalifikāciju. Tiesa nolēma veikta pierādījumu pārbaudi daļā par cietušās /pers. E/ pieteiktajām kaitējuma kompensācijām.

[4.5] Tā kā tiesas sēdē pierādījumu pārbaude daļā par apsūdzēto vainīgumu netika veikta, tad, ievērojot Kriminālprocesa likuma 527. panta trešajā daļā noteikto, pierādījumu analīze un to uzskaitījums spriedumā daļā par apsūdzētā vainīgumu nav veicama.

[4.6] Izvērtējot lietā esošos pierādījumus to kopumā un savstarpējā sakarībā, tiesa konstatē visu objektīvo un subjektīvo pazīmju kopumu, kvalificējošās pazīmes, lai /pers. B/ darbības atzītu par noziedzīgiem nodarījumiem un kvalificē tās pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas, 262.[1] panta otrās daļas un 312.panta otrās daļas, un pastāv Kriminālprocesa likuma 520.panta pirmajā daļā paredzētais pamats notiesājoša sprieduma taisīšanai.

[5] Nosakot soda veidu apsūdzētajam /pers. B/, tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu ņem vērā izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību. Savukārt nosakot soda mēru, tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta trešo daļu ņem vērā apsūdzētā /pers. B/ atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Tāpat tiesa ņem vērā, ka sodam jābūt tādam, lai tas atbilstu Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā definētajam soda mērķim.

Nosakot soda veidu un mēru, tiesa ņem vērā arī to, ka apsūdzētais piekrita lietas iztiesāšanai bez pierādījumu pārbaudes attiecībā par vainīgumu celtajā apsūdzībā, tādejādi izmantojot savas tiesības uz sadarbību, kā to noteic Kriminālprocesa likuma 21.pants, proti, persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, var sadarboties ar kriminālprocesa veikšanai pilnvaroto amatpersonu, lai sekmētu krimināltiesisko attiecību noregulējumu. Tas, ka apsūdzētie izmanto savas tiesības uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē, nav atzīstams par patstāvīgu viņu atbildību mīkstinošu apstākli, bet tiesa ņem vērā pie soda noteikšanas. Šāda atziņa izriet arī no tiesu prakses *(sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2008.gada 21.aprīļa spriedumu lietā Nr. SKK- 232).*

[5.1] Apsūdzētais /pers. B/ izdarījis trīs noziedzīgus nodarījumus, no kuriem viens noziedzīgais nodarījums saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta ceturto daļu atzīts par smagu noziegumu (260.panta otrā daļa), divi noziedzīgie nodarījumi, saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu atzīti par mazāk smagiem noziegumiem (262.[1] panta otrā daļa un 312.panta otrā daļa).

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta trešās daļas nosacījumiem tiesas izmeklēšanā, pārbaudot apsūdzētā raksturojošos datus, tiesa konstatēja, ka apsūdzētais /pers. B/ iepriekš vairākkārt - deviņas reizes - tiesāts. Pēdējo reizi ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 24.oktobra spriedumu ar brīvības atņemšanu uz 10 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz septiņiem gadiem. Spriedums stājies spēkā 2019.gada 14.martā. Sods nav izciests, sodāmība nav dzēsta *(lietas 149.-157., 223.-233.lapa).* Tiesas sēdē apsūdzētais /pers. B/ paskaidroja, ka izdarīto nožēlo, atvainojās cietušajai, esot izdarījis secinājumus un vairāk šādas kļūdas neizdarīšot. Viņa apgādībā esot divi nepilngadīgi bērni.

Noziedzīgā nodarījuma raksturu nosaka apdraudēto interešu (nodarījuma objekta) nozīmīgums, proti, jo nozīmīgāks ir noziedzīgā nodarījuma objekts, tas ir, ar Krimināllikumu aizsargātā interese, jo kaitīgāks ir attiecīgais noziedzīgais nodarījums *(sk. Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināltiesības. Vispārīgā daļa. Trešais papildinātais izdevums. Zinātniskais redaktors prof. U.Krastiņš – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2008, 93.lpp.)*.

Kā tiesa norādīja spriedumā iepriekš, tad apsūdzētais /pers. B/ izdarījis vienu smagu noziegumu, kā rezultātā gājis bojā cilvēks. Apsūdzētā /pers. B/ braukšanas maniere, proti, braukšana apdzīvotā vietā ar ātrumu 166 km/h, kur atļautais ātrums ir 40 km/h, kā arī apdzīšanas manevra veikšana pirms

iebraukšanas tunelī, liecina par klaju nerēķināšanos ar citiem ceļu satiksmes dalībniekiem, kā arī nedeva ne laiku, ne iespēju transportlīdzekļa /TL marka/vadītājam /pers. C/ izvairīties no sadursmes, kā arī liecina par klaju ceļu satiksme noteikumu neievērošanu un savu interešu stādīšanu augstāk par citu ceļu satiksmes dalībnieku interesēm. Turklāt no medicīniskās pārbaudes alkohola koncentrācijas noteikšanai asinīs un narkotisko, psihotropo vai citu apreibinošu vielu ietekmes pārbaudes apsūdzētais /pers. B/ atteicies, kā arī transportlīdzekli vadījis bez transportlīdzekļa vadītāja tiesībām, tā izdarot vēl divus mazāk smagus noziedzīgus nodarījumus.

Tiesa uzskata, ka noziedzīgo nodarījumu raksturs un radītais kaitējums dod pamatu piemērot apsūdzētajam /pers. B/ sodu vienīgi brīvības atņemšanas soda veidā. Tiesa ņem vērā, ka sodam jālīdzsvaro apsūdzētā un sabiedrības, tajā skaitā, cietušo intereses *(sk. arī A.Judins. Krimināls sods nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. Jurista vārds Nr.11 (762), 2013.gada 19.marts, 7.lpp)*, un konkrētajā gadījumā apsūdzētajam ir jāsaņem taisnīgs, atbilstošs sods par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, jāresocializējas, panākot, lai turpmāk apsūdzētais neizdarītu noziedzīgos nodarījumus un arī citām personām jāsaprot, ka šādu noziedzīgu nodarījumu izdarīšana nevar palikt nesodīta, par to jāsaņem attiecīgs sods, tā aizsargājot sabiedrības drošību un atjaunojot taisnīgumu.

[5.2] Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu tiesa konstatē vienu apsūdzētā /pers. B/ atbildību mīkstinošu apstākli - savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu, un saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu konstatēts viens apsūdzētā /pers. B/ atbildību pastiprinošs apstāklis - noziedzīgie nodarījumi saskaņā ar Krimināllikuma 27.pantu veido noziedzīgo nodarījumu recidīvu, jo izdarīti nedzēstas sodāmības laikā.

Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā, ka konstatēts viens apsūdzētā atbildību mīkstinošs apstāklis un viens atbildību pastiprinošs apstāklis, kā arī ņemams vērā tas, ka apsūdzētais piekrita vienkāršotai lietas izskatīšanai, neveicot pierādījumu pārbaudi lietā par apsūdzētā vainīgumu. Ievērojot minēto, prokurores prasītā soda apmērs ir samazināms un brīvības atņemšanas sods par Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu nosakāms uz četriem gadiem un deviņiem mēnešiem; par Krimināllikuma 262.[1]panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu nosakāms sods brīvības atņemšanas veidā uz 11 mēnešiem; un par Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu - brīvības atņemšana uz pieciem mēnešiem. Tiesa uzskata, ka sods šādā apmērā ir atbilstošs tiem Krimināllikuma nosacījumiem, kas ņemami vērā pie soda apmēra noteikšanas, šāds soda apmērs ir pietiekami bargs.

[5.3] Apsūdzētajam ir piemērojams arī Krimināllikuma 262.panta otrās daļas un 262.[1] panta otrās daļas pantu sankcijās paredzētais obligātais papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana. Ņemot vērā apsūdzētā izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu, apsūdzētā ne visai pozitīvo personību, transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas laiks apsūdzētajam ir nosakāms par Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu uz pieciem gadiem, par Krimināllikuma 262.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu – uz diviem gadiem.

[5.4] Tā kā apsūdzētais /pers. B/ izdarījis trīs patstāvīgus noziedzīgus nodarījumus, un no kuriem viens ir smags noziedzīgs nodarījums, tad sods apsūdzētajam nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmās un trešās daļas nosacījumiem. Tiesa izmanto daļējas sodu saskaitīšanas principu, kas apsūdzētajam ir labvēlīgs un sods nosakāms brīvības atņemšanas veidā uz pieciem gadiem un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz sešiem gadiem un 11 mēnešiem.

[5.5] Galīgais sods apsūdzētajam /pers. B/ nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta nosacījumiem, proti, izmantojot daļējas sodu saskaitīšanas principu, ar šo spriedumu piespriestajam sodam daļēji pievienojams pēc Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 24.oktobra sprieduma neizciestais sods. Ievērojot Krimināllikuma 51.panta (1)[1] daļā noteikto, ka, konstatējot noziedzīga nodarījuma recidīvu, nosakot sodu pēc vairākiem spriedumiem, sodam pievieno ne mazāk kā vienu trešdaļu no neizciestā soda, galīgais sods nosakāms - brīvības atņemšana uz pieciem gadiem un 10 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz deviņiem gadiem.

[6] Apsūdzētais /pers. B/ aizturēts 2020.gada 24.martā *(lietas 119.lapa)*. Ar Zemgales rajona tiesas 2020.gada 25.marta lēmumu apsūdzētajam /pers. B/ piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums *(lietas 130.- 135.lapa)*. Tādejādi saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu soda laikā apsūdzētajam /pers. B/ ieskaitāms apcietinājumā pavadītais laiks no 2020.gada 24.marta līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

[7] Drošības līdzeklis – apcietinājums, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 241.panta trešo daļu apsūdzētajam /pers. B/ atstājams negrozīts, līdz spriedums stāsies spēkā, jo tiesa par smagu noziedzīgu nodarījumu taisa notiesājošu spriedumu, piemērojot apsūdzētajam brīvības atņemšanas sodu.

[8] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta otro daļu tiesa izdarīja pierādījumu pārbaudi daļā par iesniegtajiem kaitējumu kompensācijas pieteikumiem.

[8.1] Kriminālprocesa likuma 350.panta pirmajā daļā noteikts, ka kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām un mantisko zaudējumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmās daļas nosacījumiem cietušajam ir tiesības iesniegt pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai pirmās instances tiesā. Pieteikumā jāpamato par mantisko zaudējumu pieprasītās kompensācijas apmērs, bet kompensācijas apmērs par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām tikai jānorāda.

[8.2] Līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai cietusī /pers. E/ iesniegusi pieteikumu par mantiskā kaitējuma kompensāciju 980,82 EUR un morālo kaitējuma kompensāciju 100 000 EUR.

[8.3] Tiesas sēdē cietusī /pers. E/ pieteiktās mantiskā un morālā kaitējuma kaitējuma kompensācijas uzturēja. Paskaidroja, ka mantiskais kaitējums 980,82 EUR ir izdevumi par bērēm, ko apliecina lietā esošie čeki. Par automašīnu nav eksperta slēdziena, attiecīgi nav zināms, cik tā bija vērtīga. Automašīnas vērtību noteiks eksperti. To, cik vērta ir cilvēka dzīvība nevarot aprēķināt. Eiropas Savienības regulās tie ir 100 000 EUR. Ar vīru kopā nodzīvojuši 45 gadus. Cietusī norādīja, ka ir vērsusies apdrošināšanas kompānijā, iesniegusi iesniegumu par materiālo un nemateriālo kaitējuma atlīdzināšanu. Apdrošināšanas kompānija gaida tiesas spriedumu, aprēķins vēl nav izsniegts. Aprēķinu par to, cik apdrošināšanas kompānija izmaksās morālo kaitējumu, neesot prasījusi, iespējams apdrošināšanas kompānija izmaksās morālo kaitējumu 20000 EUR, tā viņai skaidrots apdrošināšanas kompānijā. Apdrošinātājiem iesniegusi mantiskā kaitējuma summu 980,82 EUR samaksai, ko izmaksās tik, cik ir pierādījumi. Mantiskā kaitējuma kompensācija nav izmaksāta.

[8.4] Cietušās /pers. E/ pieteikto mantiskā kaitējuma kompensāciju 980,82 EUR apmērā apstiprina lietā esošie rakstveida pierādījumi – čeku kopijas *(lietas 96.-101.lapa)*.

[8.5] Apsūdzētais /pers. B/ tiesas sēdē cietušās /pers. E/ pieteiktās kaitējuma kompensācijas neatzina, sniegt liecību nevēlējās.

[8.6] Tiesa, izvērtējot cietušās /pers. E/ pieteiktās kompensācijas, sniegtos paskaidrojumus un lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka cietušajai /pers. E/ mantiskā un morālā kaitējuma kompensācijas nav nosakāmas.

Judikatūrā nostiprināta atziņa, ka no vispārējās kārtības, kāda noteikta Kriminālprocesa likuma 26.nodaļā, būtiski atšķiras kaitējuma kompensācijas saņemšanas kārtības regulējums cietušajiem, kas par tādiem atzīti noziedzīgajā nodarījumā, kas saistīts ar ceļu satiksmes noteikumu un transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšanu, jo šajos gadījumos kaitējuma kompensācijas veidu, apmēru un saņemšanas kārtību bez

Krimināprocesa likuma 26.nodaļā ietvertajām normām regulē arī Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums (turpmāk – OCTA) un saskaņā ar to izdoti Ministru kabineta noteikumi.

OCTA likuma 18.pants noteic, ka iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs, kurš apdrošinājis zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs, ja apdrošināšanas atlīdzība izmaksājama no Garantijas fonda, saskaņā ar apdrošinātāja atbildības limitu atlīdzina šajā likumā noteiktajā kārtībā novērtētos zaudējumus, kas ceļu satiksmes negadījumā nodarīti trešajai personai.

Saskaņā ar OCTA likuma 19.pantu ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītie zaudējumi iedalās materiālos zaudējumos un nemateriālos zaudējumos. Ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītie materiālie zaudējumi ir zaudējumi sakarā ar cietušās personas ārstēšanu, pārejošu darbnespēju, darbspēju zaudējumu, nāvi, savukārt nemateriālie zaudējumi ir zaudējumi, kas saistīti ar sāpēm un garīgām ciešanām sakarā ar cietušās personas fizisku traumu, cietušās personas sakropļojumu, invaliditāti, apgādnieka, apgādājamā vai laulātā nāvi, apgādājamā vai laulātā 1.grupas invaliditāti.

Apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītajiem nemateriāliem zaudējumiem, kas saistīti ar sāpēm un garīgām ciešanām cietušās personas fiziskas traumas un citu gadījumu dēļ, regulē Ministru kabineta 2014.gada 17.jūnija noteikumi Nr.340 "Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriāliem zaudējumiem". Saskaņā ar OCTA likuma 31.panta otro daļu zaudējumu atlīdzina tas apdrošinātājs, kurš apdrošinājis zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs.

Tiesa atzīst, ka konkrētajā krimināllietā neapšaubāmi ir pierādīts, ka ceļu satiksmes negadījums notika apsūdzētā /pers. B/ rīcības rezultātā, un apsūdzētā /pers. B/ rīcības rezultātā gāja bojā cietušās /pers. E/ vīrs. Līdz ar to secināms, ka cietušajai /pers. E/ ir radušies materiālie un nemateriālie zaudējumi, kuru atlīdzība saņemama no apdrošinātāja saskaņā ar OCTA likumu.

Kā vairākkārt savos nolēmumos šobrīd jau atzinis Latvijas Republikas Senāta Krimināllietu departaments *(skatīt 2010.gada 21.janvāra lēmumu lietā Nr.SKK-1/2020 un 2020.gada 18.februāra lēmumu lietā Nr.SKK-49/2020),* krimināprocesā no vainīgā var tikt piedzīti tie zaudējumi, kuri netiek atlīdzināti saskaņā ar OCTA likumu, vai kuri pārsniedz OCTA likumā un saskaņā ar to izdotajos normatīvajos aktos noteikto apdrošinātāja atbildības limitu. Pārējos gadījumos kaitējuma kompensāciju krimināprocesā nenoteic.

OCTA likuma 15.panta pirmās daļas 1.punkts un otrā daļa noteic, ka iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs, kurš apdrošinājis zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs (ja apdrošināšanas atlīdzība izmaksājama no Garantijas fonda) sedz zaudējumus, nepārsniedzot noteikto apdrošinātāja atbildības limitu – personai nodarīto zaudējumu atlīdzināšanai - līdz 5210000 EUR neatkarīgi no cietušo personu skaita. Zaudējumus, kuri netiek atlīdzināti saskaņā ar šo likumu vai kuri pārsniedz noteikto apdrošinātāja atbildības limitu, trešā persona ir tiesīga pieprasīt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Lietā ir konstatēts, ka cietusī /pers. E/ ir vērsusies apdrošināšanas kompānijā *Compensa Vienna Insurance Group ADB Latvijas filiāle* ar pieteikumu gan par mantiskā kaitējuma 980,82 EUR atlīdzību, gan arī par morālā kaitējuma atlīdzību 100000 EUR apmērā, un apdrošināšanas kompānija par šo kaitējuma kompensāciju izmaksu lems pēc spēkā stājušā tiesas nolēmuma saņemšanas.

Ņemot vērā minēto, kā arī to, ka cietusī /pers. E/ nav prasījusi tiesai atlīdzināt zaudējumus, kas netiek atlīdzināti saskaņā ar OCTA likumu, un cietušās pieprasītais zaudējumu kompensācijas apmērs nepārsniedz OCTA likumā un saskaņā ar to izdotajos normatīvajos aktos noteikto apdrošināšanas atbildības limitu, tiesa nenosaka cietušajai /pers. E/ kompensāciju par mantisko zaudējumu 980,82 EUR apmērā un 100 000 EUR apmērā par morālo kaitējumu.

[9] Procesuālos izdevumus lietā saskaņā ar Krimināprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 7[1].punktu veido izdevumi, kas radušies administratīvā pārkāpuma lietā par transportlīdzekļa */TL marka/*, reģistrācijas numurs /reģistrācijas Nr./ evakuāciju 39,14 EUR un izdevumi, kas radušies administratīvā pārkāpuma lietā par transportlīdzekļa */TL marka/*, reģistrācijas numurs /reģistrācijas Nr./ evakuāciju 39,14 EUR *(lietas 51.,54.lapa)*.

Tiesa atzīst, ka minētie procesuālie izdevumi piedzenami no apsūdzētā /pers. B/ pilnā apmērā, jo tiesas izmeklēšanā nav konstatēti Krimināprocesa likuma 368.panta ceturtajā daļā paredzētie apstākļi, lai apsūdzēto no procesuālo izdevumu samaksas atbrīvotu. Tiesas izmeklēšanā nav konstatēts, ka apsūdzētais būtu maznodrošināts vai trūcīgs.

Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 529.panta pirmās daļas 2.punktu apsūdzētajam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par procesuālo izdevumu piedziņu – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 499., 511., 512, 520., 527., 528., 529., 530.pantu, tiesa

nosprieda

atzīt /pers. B/ par vainīgu Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt viņu ar brīvības atņemšanu uz 4 (četriem) gadiem un 9 (deviņiem) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 (pieciem) gadiem.

Atzīt /pers. B/par vainīgu Krimināllikuma 262.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt viņu ar brīvības atņemšanu uz 11 (vienpadsmit) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem.

Atzīt /pers. B/ par vainīgu Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt viņu ar brīvības atņemšanu uz 5 (pieciem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu, daļēji saskaitot sodus, sodu /pers. B/ noteikt brīvības atņemšanu uz 5 (pieciem) gadiem un 6 (sešiem) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 6 (sešiem) gadiem un 11 (vienpadsmit) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta nosacījumiem, sodam daļēji pievienot pēc Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 24.oktobra spriedumu neizciesto sodu, un galīgo sodu /pers. B/ noteikt brīvības atņemšanu uz 5 (pieciem) gadiem un 10 (desmit) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 9 (deviņiem) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu brīvības atņemšanas soda laikā ieskaitīt /pers. B/ atrašanos apcietinājumā no 2020.gada 24.marta līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Drošības līdzekli – apcietinājumu – /pers. B/ līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai atstāt negrozītu.

Piedzīt no /pers. B/ par labu valstij procesuālos izdevumus, kas radušies administratīvā pārkāpuma lietā par transportlīdzekļa /TL marka/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas Nr./ evakuāciju 39,14 EUR (trīsdesmit deviņi *euro* un 14 centi).

Piedzīt no /pers. B/ par labu valstij procesuālos izdevumus, kas radušies administratīvā pārkāpuma lietā par transportlīdzekļa /TL marka/ reģistrācijas numurs /reģistrācijas Nr./ evakuāciju 39,14 EUR (trīsdesmit deviņi *euro* un 14 centi).

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu daļā par procesuālo izdevumu piedziņu 30 (trīsdesmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Nenoteikt cietušajai /pers. E/ mantiskā un morālā kaitējuma kompensāciju.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 (desmit) dienu laikā Zemgales apgabaltiesā pēc pilna sprieduma pieejamības dienas, apelācijas sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Pilns spriedums pieejams tiesas kancelejā 2020.gada 29.jūnijā.

Tiesnese I. Zālīte